

DE MORGEN

JEUGDRECHTER: 'HET WATER STAAT ONS AAN DE LIPPEN'

Antwerpse jeugdrechtbank kreunt onder enorme werklast

Jeugdrechter: 'Het water staat ons aan de lippen'

Goedele Franssens heeft net als haar vijf collega's meer dan zeshonderd minderjarigen onder haar toezicht staan. 'Door de hoge werkdruk moeten we ons te vaak beperken tot brandjes blussen in plaats van jongeren proactief te begeleiden. Dat is enorm frustrerend.'

Goedele Franssens (40) had er geen traan om gelaten als ze de rest van haar carrière strafrechter was gebleven. Dat ze twee jaar geleden toch de overstap naar het jeugdrecht besloot te maken, was vooral toe te schrijven aan een acuut gebrek aan jeugdrechters in het Antwerpse. Toen al. Franssens: "Dat het geen nine to five-job zou worden, besepte ik maar al te goed. Alleen dreigt de werkdruk nu echt uit de hand te lopen. Het aantal minderjarigen die betrokken waren bij 'als misdrijf omschreven feiten' (MOF, kvdp) of zich in een problematische opvoedingssituatie bevinden (POS) zijn in vijf jaar gestegen van 2.700 tot 4.100. We zijn op een punt beland dat we ons werk niet meer naar behoren kunnen uitvoeren."

'Dweilen met de kraan open', om het met de woorden van de Antwerpse rechtbankvoorzitter te zeggen.

Franssens: "Zelf wil ik het zo niet omschrijven, omdat het dan zou kunnen lijken alsof we het opgeven. Het tegendeel is waar. Maar het klopt dat we door het hoge aantal dossiers in alarmbelsituaties verzanden. Een voorbeeld: sinds vorig jaar volg ik een jongere op uit een problematische opvoedingssituatie die niet meer naar school gaat en neigt naar het plegen van misdrijven. Pas begin dit jaar kwam mij ter ore dat het gezin al een tijdlang in een vluchthuis in Brussel woonde. Door onze logge werking lopen we te veel zaken achterna. Je kunt veel minder snel op de bal spelen, waardoor je in veel gevallen beperkt wordt tot het blussen van brandjes. Terwijl je als jeugdrechter er net snel bij wilt zijn om de minderjarige op het juiste pad te sturen."

Hoe komt het dat het aantal dossiers de afgelopen jaren zo aanzienlijk is toegenomen?

"Ik ben natuurlijk geen socioloog, maar ik merk wel dat het knelpunt vooral zit bij de problematische opvoedingssituaties. De oorzaak is waarschijnlijk een cocktail aan factoren. Een op de vijf kinderen in Antwerpen wordt vandaag in een kansarm gezin geboren. Daarbij komt de exponentiële groei van het aantal jongeren in onze stad. Alleen groeit de jeugdrechtbank niet mee."

Met welke problemen worden jullie in de praktijk geconfronteerd?

"Er kruipt heel veel tijd in het zoeken van beschikbare hulp. Overal zijn lange wachtlijsten, waardoor je heel wat moet rondbellen voor je een plaats vindt. Tegelijk lijken de

problematieken steeds complexer te worden. Bij die 600 dossiers zitten ook minderjarigen bij die tot 100 keer terugkomen. En net omdat je met zoveel zaken zit, kun je je eigen dossiers vaak niet zelf opvolgen als de jongere onverwacht in een crisissituatie belandt. "

Samengevat: er is dringend nood aan meer jeugdrechters?

"We willen in de eerste plaats dat er een objectieve werklastmeting wordt uitgevoerd bij de jeugdrechtbank, zodat we van daaruit kunnen vertrekken. We hebben tot nu toe enkel een rapport van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde met tips voor een efficiëntere werking, zoals een betere software om dossiers sneller op te vragen. Het zou ook al helpen als er meer juristen komen ter ondersteuning. Mensen die opzoeken kunnen verrichten die nodig zijn om belangrijke knopen door te hakken. Maar we beseffen goed genoeg dat Vlaanderen nog jeugdrechtbanken telt die extra middelen kunnen gebruiken."

Goedele Franssens: 'We zijn op een punt beland dat we ons werk niet meer naar behoren kunnen uitvoeren.'

OOK ANDERE JEUGDRECHTBANKEN KAMPEN MET TOENEMENDE WERKDruk

Niet alleen de Antwerpse jeugdrechtbank kreunt onder de hoge werkdruk, ook andere arrondissementen trekken aan de alarmbel. Vergelijken of nagaan waar de situatie het meest acuut is, is moeilijk vanwege de verschillende werkwijzen die de jeugdrechtbanken erop nahouden. Eén constante is echter duidelijk: ze klagen allemaal over een toenemende werklast. Zowel wat de protectionele als de burgerlijke zaken betreft.

"We hebben de voorzitter al gevraagd om maatregelen te treffen of iemand bij aan te duiden", vertelt Annette Van Hecke, jeugdrechter in Dendermonde. "Naast het aantal zaken merk ik dat ook de problematiek verzwaart: jongeren die van crisisopname naar crisisopname moeten." Ze heeft net als haar twee collega's een 500-tal minderjarigen onder haar hoede die 'een als misdrijf omschreven feit' (MOF) hebben gepleegd of zich in een problematische opvoedingssituatie (POS) bevinden. Daarnaast is er nog een jeugdrechter die zich met burgerlijke zaken bezighoudt.

Zowel in Gent als in Leuven worden meer zaken in kortgeding behandeld vanwege de hoge werklast. In Leuven zag men zich zelfs genoodzaakt twee werkende rechters aan te stellen om de burgerlijke zaken inzake jeugdrecht te behandelen omdat de twee jeugdrechters de toevloed aan dossiers simpelweg niet konden behappen. Zelfs Brussel heeft met zijn 4 Nederlandstalige en 17 Franstalige jeugdrechters te kampen met een erg hoge werkdruk. In Mechelen zijn twee jeugdrechters verantwoordelijk voor het opvolgen van een 600-tal dossiers.

Toch is justitieminister Stefaan De Clerck (CD&V) niet van zins om in de nabije toekomst extra rechters aan te werven. "Ten eerste moet justitie besparen, waardoor er geen extra magistraten zullen worden aangeworven", zegt woordvoerster Lieselot Bleyenbergh. "Ten tweede loopt er in Antwerpen en in Luik een proefproject rond de werklastmeting. De einddatum is nog niet geprikt, maar zolang het project loopt worden geen vacatures uitgeschreven voor magistraten. De jeugdrechtbanken kunnen wel een beroep doen op de toegevoegde rechters die in elk arrondissement actief zijn. Rechtbanken moeten flexibel zijn, de rechtbankvoorzitters moeten zich steeds meer opstellen als managers."

